

Στέρηση της ελευθερίας, υποκρισία και εγωισμός: μόνιμα χαρακτηριστικά της κοσμικής ζωής (Όσιος Θεοφάνης ο Έγκλειστος)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Ιουλίου 1, 2014

"Άλλο

ένα πράγμα που παρατηρώ", γράφεις, "είναι το πως τρέχουν όλοι με κομμένη ανάσα πέρα-δώθε, κυνηγώντας, θαρρείς, κάτι που ποτέ δεν καταφέρνουν να πιάσουν. Τί φασαρία, τί αναβρασμός, τί πήγαιν' έλα είν' εκείνο που βλέπω, όποτε περνάω από πολυσύχναστο δρόμο; Διαπιστώνω, όμως, ότι το ίδιο συμβαίνει και στα σπίτια, ίσως και μέσα στις ψυχές των ανθρώπων. Τα 'χω χαμένα! Μπορεί κανείς, αλήθεια, να ζει μ' αυτόν τον τρόπο;...

Παρατηρώ,

επίσης, το πώς **καταναγκάζουν και καταπιέζουν ο ένας τον άλλο. Κανένας δεν έχει τη δική του βούληση. Κανένας δεν είναι ελεύθερος. Δεν τολμάς να ντυθείς όπως θά 'θελες, να φερθείς όπως θά 'θελες, να πεις ό,τι θά 'θελες. Δεν μπορείς να ξεχωρίσεις από τους υπόλοιπους. Ό,τι κάνουν, επιβάλλεται από έναν άγραφο νόμο, ένα νόμο στον οποίο όλοι υποτάσσονται,**

ένα νόμο, ωστόσο, που κανένας δεν ξέρει το πώς καθιερώθηκε, μα ούτε και το πώς να τον αποφύγει. Μ' αυτόν τον τρόπο αλληλοβασανίζονται. Δεν τολμάς ν' ακούσεις κανέναν - τί θλιβερό!

Εγώ,

π.χ., τα καταφέρνω στο τραγούδι. Όταν μπορώ να τραγουδήσω, τότε το τραγούδι είναι πραγματική απόλαυση και για μένα και για τους ακροατές. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις, που, είτε μπορώ είτε όχι, αναγκάζομαι να τραγουδήσω. Και το κάνω, γιατί το επιβάλλει ο «νόμος» της ευγένειας. Η άρνησή μου θα είναι αντίθετη σ' αυτόν το «νόμο». Έτσι, λοιπόν, τραγουδάω, μολονότι μου είναι αφόρητο: Το στήθος μου τσακίζεται, αλλά πιέζομαι, για να δείξω ότι τραγουδάω με κέφι. Το έχω παρατηρήσει και σε άλλους αυτό. Ε, να ποιά είναι η ελευθερία μας! Εξωτερικά όλοι φαινόμαστε ελεύθεροι άνθρωποι· ελεύθεροι, που είμαστε δεμένοι χειροπόδαρα!

Με

αφορμή αυτή την παρατήρηση, άρχισα να εξετάζω συστηματικά, **αν οι άνθρωποι κάνουν με την καρδιά τους όλα όσα κάνουν.** Και το αποτέλεσμα;

Δεν ξέρω αν πέφτω έξω, αλλά τίποτα δεν είδα να γίνεται με ειλικρινή εγκαρδιότητα και αυθόρμητη διάθεση. Κενές αβρότητες, πρόθυμες τάχα εξυπηρετήσεις, εκφράσεις αλληλοθαυμασμού και αλληλοεκτιμήσεως -μα όλα συμβατικά και επιφανειακά. Πίσω από τη βιτρίνα, κάτω από την εξωτερική εμφάνιση και συμπεριφορά, την τόσο λεπτή και ευγενική, κρύβεται ένα εντελώς διαφορετικό πνεύμα, ένα πνεύμα, που, αν ερχόταν ποτέ στο φως, θα διαπιστώναμε ότι στην πραγματικότητα όχι μόνο λεπτό δεν είναι, μα ούτε καν υποφερτό.

Τελικά,
λοιπόν, τί αποδεικνύεται; Ότι **οι κοσμικές συγκεντρώσεις μας δεν είναι παρά συναθροίσεις ηθοποιών που υποκρίνονται**. Τί κωμωδία!

Τη
μεγαλύτερη έκπληξη, όμως, μου την προξενεί η γενική **ψυχρότητα** που βλέπω γύρω μου. Πώς μπορούν να δείχνουν όλοι ότι είναι φίλοι μεταξύ τους, έτοιμοι να προσφέρουν στους άλλους ακόμα και το πουκάμισο τους, βαθύτερα όμως να έχουν τόση ψυχρότητα;"

Οι
διαπιστώσεις σου είναι απόλυτα σωστές. Δεν έχω τίποτα να προσθέσω σε όσα γράφεις. Όλα τούτα, πάντως, παρατηρήθηκαν και καταγράφηκαν από πολύ παλιά, για να τ' αντιμετωπίσουμε προετοιμασμένοι. Αιώνες πριν ο **άγιος Μακάριος ο Μέγας** περιέγραψε την ακαταστασία, την πολύβουη κίνηση και το μάταιο κυνηγητό της επίγειας ζωής, που το γεύτηκες ήδη. «Οι κάτοικοι της γης», γράφει ο άγιος, «και τα τέκνα του κόσμου τούτου μοιάζουν με το σιτάρι μέσα στο κόσκινο. Έτσι κοσκινίζονται και οι ψυχές με τους άστατους κοσμικούς λογισμούς, την ακατάπαυστη ταραχή των γήινων πραγμάτων και τις πολύπλοκες υλικές φροντίδες. Ο σατανάς ταρακουνάει με το κόσκινο, δηλαδή **με τις επίγειες μέριμνες**, ολόκληρο το αμαρτωλό γένος των ανθρώπων. Μετά το προπατορικό αμάρτημα, αφότου δηλαδή ο Αδάμ αθέτησε την εντολή του Θεού και βρέθηκε κάτω από την εξουσία του διαβόλου, ο άρχοντας του σκότους κοσκινίζει με ακατάπαυστους απατηλούς λογισμούς τους ανθρώπους, χτυπώντας τους στα τοιχώματα του κόσκινου αυτής της γης. Όπως, δηλαδή, το κόσκινο ταρακουνάει και περιστρέφει και χτυπάει το σιτάρι, έτσι και ο διάβολος, αιχμαλωτίζοντας με τα γήινα πράγματα τις ψυχές των αμαρτωλών απογόνων του Αδάμ, τις ταραάζει, τις αναστατώνει, τις ξεσηκώνει και τις παρασύρει σε μάταιους λογισμούς, σε αισχρές επιθυμίες και σε κοσμικούς δεσμούς, εξαπατώντας τες και ξελογιάζοντάς τες ακατάπαυστα. Ο Κύριος είχε μιλήσει προφητικά στους αποστόλους Του για τον μελλοντικό τους πειρασμό: Ο σατανάς ζήτησε να σας δοκιμάσει σαν το

σιτάρι στο κόσκινο. Εγώ, όμως, προσευχήθηκα στον Πατέρα μου να μη σας εγκαταλείψει η πίστη σας. Η ρήση και απόφαση, άλλωστε, που εξαγγέλθηκε από το Δημιουργό στον Κάιν, είναι ξεκάθαρη: Θα στενάζεις και θα τρέμεις και θα χτυπιέσαι πάνω στη γη. Αυτό ακριβώς συμβαίνει, μεταφορικά, με όλους τους αμαρτωλούς. Νιώθουν ανασφάλεια και αβεβαιότητα μέσα στους άστατους λογισμούς της δειλίας, μέσα στο φόβο, τη σύγχυση, την επιθυμία, την ηδονή· γιατί ο άρχοντας του κόσμου τούτου πειράζει όσους δεν έχουν αναγεννηθεί από το Θεό, περιστρέφοντας άστατα, σαν το σιτάρι μέσα στο κόσκινο, τους λογισμούς τους, προκαλώντας τους αίσθημα ανασφάλειας και παγιδεύοντάς τους με κοσμικές άπατες, σαρκικές ηδονές, φόβους και συγχύσεις».

Να

οι δικές σου παρατηρήσεις από μια άλλη σκοπιά! Εσύ περιέγραψες τον τρόπο εξέλιξης των πραγμάτων ο άγιος Μακάριος αποκάλυψε **την αιτία και την προέλευσή τους**. Είναι, όμως, αδύνατο ν' ασχοληθεί κανείς μ' αυτή την πλευρά του ζητήματος, αν δεν υιοθετήσει και την αντίστοιχη διαλεκτική μέθοδο. Σου ζητάω, λοιπόν, ν' αποδεχθείς την αντίληψη που εκφράζει ο άγιος Μακάριος, γιατί αγγίζει την ουσία του θέματος και θα σου χρησιμεύσει ως **ανασχετικός παράγοντας απέναντι στη γοητεία της κοσμικής ζωής**. Για να μάθεις πιο πολλά, αλλά και για να εξοικειωθείς περισσότερο μ' αυτή τη συλλογιστική μέθοδο, διάβασε, αν θέλεις, ολόκληρη την **πέμπτη ομιλία του αγίου Μακαρίου**.

Από

την πλευρά μου θα ήθελα να προσθέσω τούτο μόνο: Το ασταμάτητο κυνηγητό και το ανικανοποίητο όλων απ' όλα σχετίζεται μ' εκείνο ακριβώς που σου έγραψα στο προηγούμενο γράμμα μου, ότι δηλαδή δεν μπορεί να ικανοποιηθεί μ' έναν τέτοιο τρόπο ζωής κάθε πλευρά η ανάγκη της ανθρώπινης φύσεως. Σου το εξηγώ με απλά λόγια: Μια ανικανοποίητη ανάγκη, λ.χ. η πείνα, απαιτεί ικανοποίηση, κι έτσι σπρώχνει τον άνθρωπο στην αναζήτηση τροφής. Όσο εκείνος κινείται μέσα σε πλαίσια όπου δεν είναι δυνατό να ικανοποιηθεί η πείνα του, αυτή δεν καταστέλλεται. Απεναντίας, μάλιστα, θεριεύει.

Έτσι,

όμως, ούτε και το κυνήγι της τροφής σταματάει. Να, κάτι τέτοιο συμβαίνει και με τούς ανθρώπους που ζουν μέσα στο πνεύμα του κόσμου τούτου. Ακατάπαυστα αναζητούν τροφή για την πεινασμένη τους ψυχή. Αλλά μάταια. Ο εχθρός τους έχει τυφλώσει, και δεν συναισθάνονται την πλάνη τους: Έχουν πάρει λάθος δρόμο, ακολουθούν λάθος κατεύθυνση. Έτσι

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

βασανίζονται μέσα στ' αδιέξοδα και πνίγονται μέσα στο σκοτάδι. Κανένας δεν μπορεί να τους ανοίξει τα μάτια. Τρέχουν πέρα-δώθε σαν άγρια θηρία και βρυχώνται σαν τα λιοντάρια, που τριγυρνούν στη ζούγκλα αναζητώντας κάτι να καταβροχθίσουν.

(Οσίου Θεοφάνους του Εγκλείστου, «Ο δρόμος της ζωής». Ι. Μ. Παρακλήτου)